P6_TA-PROV(2006)0430

Strategické partnerství mezi EU a Jihoafrickou republikou

Usnesení Evropského parlamentu o strategickém partnerství mezi EU a Jihoafrickou republikou (2006/2234(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu ze dne 28. června 2006 s názvem „Směrem ke strategickému partnerství mezi EU a Jihoafrickou republikou“ (KOM(2006)0347),
- s ohledem na sdělení Komise Radě a zástupcům vlád členských států zasedajícím v Radě, které má být Komisi vodítkem při revizi Dohody o obchodu, rozvoji a spolupráci mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Jihoafrickou republikou na straně druhé, ze dne 28. června 2006 (KOM(2006)348),
- s ohledem na Dohodu o obchodu, rozvoji a spolupráci (dále jen „dohoda o obchodu, rozvoji a spolupráci“) mezi Evropským společenstvím a jeho členskými státy na jedné straně a Jihoafrickou republikou na straně druhé[1], která byla podepsána v říjnu 1999 a prozatímně a částečně uplatňována od ledna 2000 a která vstoupila plně v platnost dne 1. května 2004,
- s ohledem na dohodu o partnerství mezi africkými, karibskými a tichomořskými státy na jedné straně a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé, podepsanou dne 23. června 2000 v Cotonou[2] (tzv. Dohoda z Cotonou)
- s ohledem na zprávu o rozvojových cílech tisíciletí OSN: „Investice do rozvoje: praktický plán pro dosahování rozvojových cílů tisíciletí“,
- ohledem na společné prohlášení Rady a zástupců vlád členských států, kteří se setkali v rámci Rady, Evropského parlamentu a Komise o rozvojové politice Evropské unie „Evropský konsensus“[3],
- s ohledem na své usnesení ze dne 17. listopadu 2005[4] o rozvojové strategii pro Afriku a usnesení ze dne 6. července 2006[5] o partnerství pro růst, stabilitu a rozvoj mezi EU a Karibikem,
- s ohledem na článek 45 jednacího řádu,
- s ohledem na zprávu Výboru pro rozvoj (A6-0310/2006),

A. vzhledem k tomu, že Jihoafrická republika je nejvýznamnější politickou silou v subsaharské Africe, činnou na kontinentální úrovni zejména v rámci Africké unie a Nového partnerství pro rozvoj Afriky (NEPAD) a na regionální úrovni v rámci Jihoafrického rozvojového společenství (JARS), a že je světově významným činitelem i

---

1 Úř. věst. L 311, 4.12.1999, s. 3.
2 Úř. věst. L 317, 15.12.2000, s. 3. Dohoda pozměněná Dohodou, kterou se mění Dohoda o partnerství (Úř. věst. L 209, 11.8.2005, s. 27)
3 Úř. věst C 46, 24.2.2006, s. 1.
4 *Přijaté* texty, P6_TA(2005)0445.
5 *Přijaté* texty, P6_TA(2006)0304.

na mnohostranných mezinárodních obchodních jednáních Světové obchodní organizace (WTO) a že stále více přispívá k udržování míru a řešení konfliktů v Africe,

B. vzhledem k tomu, že má Jihoafrická republika zdaleka nejsilnější hospodářství nejen v subsaharské Africe, ale i v rámci afrických, karibských a tichomořských států (AKT), a vzhledem k tomu, že po páté konferenci WTO na úrovni ministrů, která se konala v Cancúnu, hrála Jihoafrická republika hlavní úlohu v G20 jako zástupce rozvojových zemí Afriky a snažila se posílit pozici těchto zemí v jednáních o otázkách, které jsou zásadní pro jejich hospodářství,

C. vzhledem k tomu, že Jihoafrická republika vystupovala jako člen Cairnské skupiny v rámci WTO na ochranu zájmů ekonomik, které vyvážejí zemědělské produkty,

D. vzhledem k rozdílům v příjmech, které jsou dědictvím doby apartheidu, kdy většina bílé populace žije v podmínkách srovnatelných s životní úrovní západní Evropy, zatímco většina černošské populace žije v podmínkách srovnatelných s nejméně rozvinutými zeměmi a téměř polovina obyvatelstva žije pod hranicí chudoby,

E. vzhledem k tomu, že strategie politiky posilování hospodářského vlivu černošského obyvatelstva Jihoafrické republiky, která byla přijata v roce 2004, si klade za cíl napravit nerovnosti pocházející z éry apartheidu tím, že zvýší zapojení znevýhodňovaného obyvatelstva do hospodářství,

F. vzhledem ke značně vysoké míře nezaměstnanosti v Jihoafrické republice, která podle oficiálních údajů dosahuje 30 % a podle neoficiálních téměř 40 %,

G. vzhledem k tomu, že míra nezaměstnanosti odráží pokračující rasovou diskriminaci, neboť nezaměstnanost postihuje 50 % černošské populace, 27 % nebělošské populace, 17 % asijské populace a pouhých 6 % bělošské populace,

H. vzhledem k tomu, že imigrační situace v Jihoafrické republice je velmi specifická, kdy na jednu stranu země po desetiletí přitahuje legální (např. těžba zlata a diamantů) i ilegální (lepší životní úroveň) přistěhovalectví z celého regionu jižní Afriky a na druhou stranu je to země, která velmi trpí „odlivem mozků“, především v oblasti zdravotnictví,

I. vzhledem k tomu, že vláda Jihoafrické republiky definovala cíle své makroekonomické politiky v Iniciativě pro urychlený a sdílený rozvoj v Jihoafrické republice, která je zaměřena na zvýšení ekonomického růstu o 6 %, snížení nezaměstnanosti a chudoby do roku 2014 o polovinu,

J. vzhledem tomu, že má Jihoafrická republika nejvíce nakažených virem HIV na světě, že zde v roce 2005 zemřelo 320 000 lidí na AIDS a pandemie AIDS je humanitární tragédií poškozující především děti, jež se stávají sirotky a trpí zneužíváním, a ovlivňující hospodářství Jihoafrické republiky,

K. vzhledem k tomu, že je Jihoafrická republika hnací silou hospodářství v celém regionu subsaharské Afriky, a vzhledem k tomu, že její hospodářský růst může ovlivnit snižování chudoby a plnění rozvojových cílů tisíciletí na regionální úrovni,

L. vzhledem k tomu, že vysoká zločinnost utlumuje hospodářský rozvoj a turistický průmysl a odrazuje od přímých zahraničních investic,

M. vzhledem k tomu, že je EU nejvýznamnějším obchodním partnerem Jihoafrické republiky, zatímco obchod s Jihoafrickou republikou není pro EU příliš významný,

N. vzhledem k tomu, že Jihoafrická republika je členským státem Dohody z Cotonou bez nároku na nereciproční obchodní preference a na využití finanční pomoci z Evropského regionálního rozvojového fondu, ale podílí se na politické spolupráci v rámci institucí EU-AKT,

O. vzhledem k tomu, že EU je zdaleka nejvýznamnějším dárcem pomoci Jihoafrické republice, který poskytuje kolem 70 % z celkové finanční pomoci, jejíž výše dosahuje asi 1,3 % státního rozpočtu,

P. vzhledem k tomu, že hospodářské a obchodní vztahy a politická, sociální a kulturní spolupráce a spolupráce v oblasti životního prostředí a zdravotnictví a v ostatních oblastech se řídí dohodou o obchodu, rozvoji a spolupráci, jejímž cílem je nastolit zónu volného obchodu s nepravidelným harmonogramem a ochranou citlivých sektorů,

Q. vzhledem k tomu, že Komise navrhla nové strategické partnerství mezi EU a Jihoafrickou republikou se třemi hlavními cíli, tj. vytvořit jednotný, koherentní a jasný rámec pro všechny oblasti spolupráce, přesunout se z politického dialogu směrem ke strategické politické spolupráci a posílit stávající spolupráci na základě revidované dohody o obchodu, rozvoji a spolupráci,

R. vzhledem k tomu, že dohoda o obchodu, rozvoji a spolupráci umožnila EU překlenout rozdíl v obchodní bilanci s Jihoafrickou republikou a v otázce úpravy celních sazeb zatížila Jihoafrickou republiku více než EU, a z tohoto důvodu má EU větší prospěch ze stávající dohody o obchodu, rozvoji a spolupráci než Jihoafrická republika,

S. vzhledem k tomu, že zemědělské a technologicky vyspělé produkty EU při svém pronikání na jihoafrický trh negativně ovlivňují odvětví zemědělství a rozvoj strategických oblastí jihoafrické výroby s přidanou hodnotou, jako je výroba léčiv, strojních zařízení a vozidel,

T. vzhledem k tomu, že Jihoafrická republika již přijala značné závazky v rámci GATS v oblasti služeb a čelí vážným omezením při dosahování přijatelné úrovně přístupu ke službám a poskytování všeobecných služeb,

U. vzhledem k tomu, že Komise zamýšlí zrevidovat dohodu o obchodu, rozvoji a spolupráci, zvláště začlenit další ustanovení o liberalizaci obchodu a přijmout závazky v oblasti služeb, investic, vládních zakázek, duševního vlastnictví, hospodářské soutěže, normalizace, cel a pravidel původu,

V. vzhledem k tomu, že zařazení ustanovení o investicích a vládních zakázkách může činit potíže Jihoafrické republice i dalším zemím Jihoafrické celní unie (JACU),

W. vzhledem k tomu, že Komise navrhuje také uvést dohodu o obchodu, rozvoji a spolupráci do souladu s revidovanou dohodou z Cotonou v otázkách šíření zbraní hromadného ničení, boje proti terorismu a beztrestnosti a prevence najímání námezdných vojáků,

X. vzhledem k tomu, že Komise zamýšlí dne 14. listopadu 2006 předložit Radě pro spolupráci mezi EU a Jihoafrickou republikou návrh akčního plánu pro provádění strategického partnerství mezi EU a Jihoafrickou republikou,

1. vítá snahu Komise podniknout kroky směrem ke strategickému partnerství mezi EU a Jihoafrickou republikou a navrhnout dlouhodobý a koherentní rámec pro spolupráci;

2. zdůrazňuje, že toto strategické partnerství by mělo vytvořit jednotný rámec, ve kterém se může zlepšit účinnost stávajících nástrojů spolupráce v zájmu obyvatelstva a hospodářství Jihoafrické republiky;

3. zdůrazňuje, že Strategické partnerství by mělo doplňovat strategie EU-Afrika a mělo by pojmout stávající práce na nástroji pro rozvojovou spolupráci, dohodách o hospodářském partnerství (EPA) a na dalších probíhajících jednáních;

4. zdůrazňuje, že chce-li dosáhnout rozvojových cílů tisíciletí, měl by být akční plán snížení chudoby jeho prvořadým cílem, a to v souladu s Dohodou z Cotonou, a bere ohled na vliv strategického partnerství na země tohoto regionu a na jednání o dohodách o hospodářském partnerství EPA;

5. zdůrazňuje, že řešení krize HIV/AIDS, zahrnující vyvážený poměr mezi prevencí (s důrazem na sexuální a reprodukční zdraví) péčí a léčbou, musí i nadále zůstat politickou prioritou jihoafrické vlády; vítá rozhodnutí vlády o programu na dodávku anti-retrovirálních léčiv, avšak i přesto trvá na tom, že je velice nutné zlepšit kvalitu provádění programu;

6. vítá nový přístup, který má posunout politický dialog směrem ke strategické politické spolupráci, v níž bude Jihoafrická republika označena za „hlavní oporu“ schopnou sledovat společné cíle a zaměření na regionální, africké a světové otázky s ohledem na skutečnost, že Jihoafrická republika hraje důležitou úlohu mluvčího zemí subsaharské Afriky na mezinárodních fórech, jako jsou WTO a OSN;

7. žádá Jihoafrickou republiku, aby vyřešila vztah mezi JARS, JACU a dohodou o obchodu, rozvoji a spolupráci s cílem vytvořit uspořádanější politiku regionálního rozvoje; žádá Komisi, aby objasnila politiku EU ve vztahu k JARS, JACU a dohodě o obchodu, rozvoji a spolupráci s ohledem na jednání v rámci EPA;

8. navrhuje, aby se politický dialog mezi EU a Jihoafrickou republikou dále rozvíjel formou pravidelných výměn návštěv parlamentních delegací (které jsou nezbytné, má-li být dosaženo většího vzájemného porozumění v otázkách společného zájmu, demokratických systémů obou stran a oblastí odpovědnosti);

9. zdůrazňuje specifickou politickou úlohu, kterou již Jihoafrická republika hraje v rámci celého kontinentu (např. v Súdánu, Kongu, Libérii), a domnívá se, že Evropská unie tuto pozici musí uznat a podpořit; v tomto kontextu zdůrazňuje význam Africké unie – jejímž zakladatelem a aktivním členem Jihoafrická republika je – jako možného mluvčího

afrického kontinentu v globalizovaném světě a doufá v další rozvoj Africké unie;

10. žádá v této souvislosti Jihoafrickou republiku, aby využila svého politického vlivu při zajištění mírového řešení krize v sousedním Zimbabwe;

11. žádá Komisi, aby neztratila ze zřetele skutečnost, že Jihoafrická republika vybudovala významné politické a obchodní vztahy se zeměmi Asie a Latinské Ameriky a s rozvojovými zeměmi v souvislosti s mezinárodním rozložením;

12. zdůrazňuje, že akční plán by měl přihlížet k ekonomickým rozdílům mezi EU a Jihoafrickou republikou, zvláště v oblasti obchodu, jak – ve vztahu k méně rozvinutým ekonomikám – uznává sama WTO, když prosazuje zvláštní a diferencované zacházení, které umožní ponechat v platnosti některé tarify a další obchodní opatření nezbytná k ochraně těchto rozvíjejících se ekonomik;

13. zdůrazňuje, že v rámci akčního plánu by se měla věnovat zvláštní pozornost vytvoření iniciativ na podporu zahraničních investic vytvořením inovační strategie ve spolupráci s jihoafrickými orgány, s cílem překonat hlavní překážky investic, jako je sociální a hospodářský dopad AIDS, vysoká míra zločinnosti a státní zásahy do politiky zaměstnanosti a majetkových vztahů;

14. naléhavě žádá Komisi, aby netrvala na tom, že do revidované dohody o obchodu, rozvoji a spolupráci budou připojena ustanovení, jež by bránila hospodářskému rozvoji a boji proti chudobě v Jihoafrické republice, a aby nezasahovala do rozhodnutí Jihoafrické republiky o účasti soukromého sektoru na poskytování základních služeb a poučila se z neúspěchu jednání o volném obchodu mezi JACU a USA, během kterých se USA pokusily prosadit podmínky pro JACU nepřijatelné;

15. navrhuje, aby byly z rozpočtu EU vyčleněny finanční prostředky určené na zlehčení obtížného integračního procesu v oblasti obchodu v jihoafrickém regionu;

16. navrhuje, aby akční plán a rozpočet EU počítaly v Jihoafrické republice s podporou dostatečné strategie na zabezpečení zásobování energií, která přihlíží ke klimatickým změnám a k jejich společenskému dopadu a vlivu na životní prostředí chudého obyvatelstva Jihoafrické republiky a tohoto regionu a která se zaměřuje mimo jiné na rozvoj zdrojů obnovitelné energie, zejména na malé vodní elektrárny, větrnou energii a na biomasu;

17. zdůrazňuje, že akční plán by měl být založen na participativním přístupu a přístupu zahrnujícím více zúčastněných stran a měl by se zaměřit na podporu priorit Jihoafrické republiky, včetně kroků proti šíření HIV, vládních opatření pro posilování hospodářského oživení a boje proti hospodářské nerovnosti, podporovat sociální soudržnost a zajišťovat, aby z hospodářských výhod měly užitek i lidé mimo nově se rodící finanční elitu, v souladu s Iniciativou pro urychlený a sdílený rozvoj v Jihoafrické republice a strategií pro posilování hospodářského vlivu černošského obyvatelstva ;

18. navrhuje, aby byly upřednostňovány ty žádosti Jihoafrické republiky o odbornou pomoc, které mají za cíl plnění rozvojových cílů této země a zároveň napomáhají sociálnímu a hospodářskému rozvoji tohoto regionu, s cílem povzbudit další africké vůdce k tomu, aby přijali odpovědnost za vypracování a zavedení udržitelného modelu ekonomického

rozvoje kontinentu;

19. dále navrhuje, aby byla vytvořena oblast spolupráce na poli vzdělávání a odborné přípravy, která by zahrnovala výměny studentů a pedagogů a jihoafrickou sekci v rámci v programu Erasmus Mundus;

20. je si vědom značného prospěchu, který má Jihoafrická republika z úvěrů od Evropské investiční banky, a žádá zachování přinejmenším stejné míry podpory pro období let 2007–2013 s ohledem na potřeby mikropodniků a malých a středních podniků;

21. trvá na tom, aby byla rozvojová pomoc přidělována na místní úrovni a pouze tehdy, když nebudou srovnatelné odborné síly a výrobky k dispozici v tomto regionu, byli zaměstnáváni externí odborníci a dováženy výrobky z jiných zemí;

22. zdůrazňuje průkopnickou roli v oblasti imigrační politiky, kterou by Jihoafrická republika mohla hrát v jihoafrickém regionu i na africkém kontinentu jako takovém díky svým jedinečným zkušenostem na tomto poli; zdůrazňuje proto, že Jihoafrická republika naléhavě potřebuje zvýšit své úsilí při přijímání soudržné a účinné migrační politiky; žádá Radu a Komisi, aby tyto snahy podpořily výměnou zkušeností a soustředěním se na tuto zvláštní roli Jihoafrické republiky v rámci migračních programů, jako jsou AENEAS a z něj vycházející programy;

23. naléhavě žádá Komisi, aby udržovala stálý politický dialog s vládou Jihoafrické republiky a přizvala Parlament, místní vlády a občanskou společnost k diskusi o strategickém partnerství a akčním plánu a jeho následném plnění;

24. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi a vládám a parlamentům členských států EU a vládě a Národnímu shromáždění Jihoafrické republiky.